

Inzenden scores

Vul de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in op de optisch leesbare formulieren of verwerk de scores in het programma Wolf.
Zend de gegevens uiterlijk op 20 juni naar de Citogroep.

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de Regeling beoordeling centraal examen vastgesteld (CEVO-94-427 van september 1994) en bekendgemaakt in het Gele Katern van Uitleg, nr. 22a van 28 september 1994.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven en het procesverbaal van het examen toekomen aan de examinator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinator past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

2 De directeur doet de van de examinator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het procesverbaal en de regels voor het bepalen van de cijfers onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.

3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

4 De examinator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.

5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

1 De examinator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel.

Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 punten, zijn niet geoorloofd.

3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:

3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;

3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel;

3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het antwoordmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het antwoordmodel;

3.4 indien één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;

3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;

3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het antwoordmodel anders is aangegeven;

3.7 indien in het antwoordmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord;

3.8 indien in het antwoordmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het antwoordmodel anders is vermeld.

5 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het antwoordmodel anders is vermeld.

6 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een toets of in het antwoordmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en antwoordmodel juist zijn.

Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO.

Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het antwoordmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.

7 Voor deze toets kunnen maximaal 60 scorepunten worden behaald. Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.

8 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.

Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.

De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer (artikel 42, tweede lid, eindexamenbesluit vwo-havo-mavo).

Dit cijfer kan afgelezen worden uit tabellen die beschikbaar worden gesteld. Tevens wordt er een computerprogramma verspreid waarmee voor alle scores het cijfer berekend kan worden.

3 Vakspecifieke regel

Voor het vak Economie 1,2 (nieuwe stijl) en economische wetenschappen I en recht (oude stijl) VWO is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen punten afgetrokken. Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één punt afgetrokken tot een maximum van drie punten voor het hele examen.

4 Antwoordmodel

Antwoorden

Deel-
scores

Opmerking

Algemene regel 3.6 is ook van toepassing als gevraagd wordt een gegeven antwoord toe te lichten, te beschrijven en dergelijke.

Opgave 1

Maximumscore 2

- 1 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat de loonkosten per uur in Duitsland hoger waren dan in de andere landen van de EMU, hetgeen kon leiden tot relatief hogere kosten per product, hetgeen de concurrentiepositie verslechterde en daarmee de afzet beperkte.

Maximumscore 2

- 2 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat de totale druk van belastingen en premies in Duitsland niet hoger lag dan in de andere drie landen, hetgeen aangetoond kan worden door de belastingen en premies uit te drukken in procenten van de totale loonkosten: Duitsland 44,9%, Frankrijk 48,2%, Italië 45,0% en Spanje 45,2%.

Indien de belastingen en premies zijn uitgedrukt in procenten van het netto loon

0

Maximumscore 2

- 3 Een voorbeeld van een juiste berekening is:
Stel de arbeidsproductiviteit per uur (apt) in Frankrijk op 100 dan waren de loonkosten per eenheid product in Duitsland en Frankrijk gelijk als de apt in Duitsland gelijk was aan $\frac{25,18}{17,27} \times 100 = 145,8$ hetgeen 45,8% hoger zou zijn dan in Frankrijk.

Maximumscore 4

- 4 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
voordelig
- Een antwoord waaruit blijkt dat een dalende koers van de euro de exportproducten van Europese bedrijven relatief goedkoper maakt voor vragers uit dollarlanden 2
 - Een antwoord waaruit blijkt dat een stijgende koers van de dollar betekent dat de productiekosten voor Europese bedrijven toenemen omdat veel voor de productie noodzakelijke importen in dollars betaald worden 2

Opgave 2

Maximumscore 2

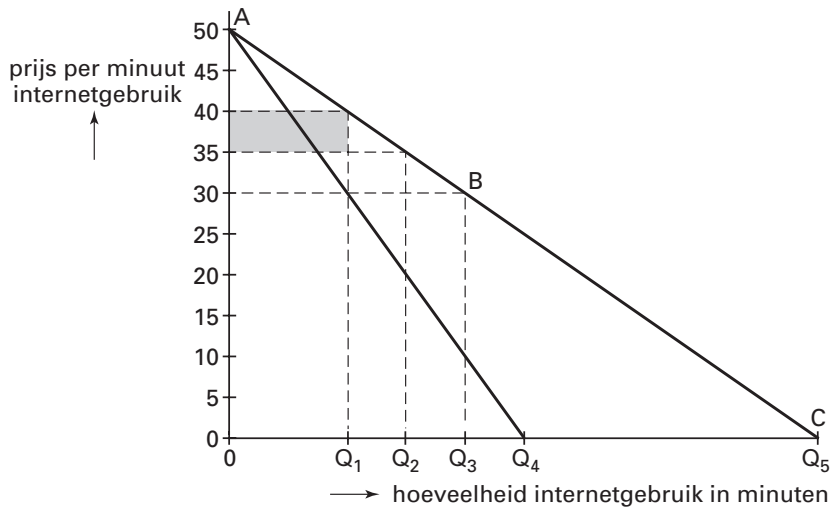
- 5 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat alleen deze vragers bereid zijn voor internetgebruik een prijs (per minuut) te betalen die gelijk is aan of hoger is dan de gemiddelde variabele kostprijs van Netwinst.

Maximumscore 2

- 6 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat Netwinst die hoeveelheid aanbiedt waarbij $MO = MK$ hetgeen het geval is bij Q_1 , omdat voor Netwinst de marginale kosten 30 zijn.

Maximumscore 2

- 7 Een voorbeeld van een juiste arcering is:

Maximumscore 3

- 8 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een verklaring waaruit blijkt dat een toenemend gebruik door de klanten van de internetdiensten van Netwinst kan leiden tot hoge / stijgende kosten voor telefoonvergoeding aan Ringbel, hetgeen mogelijk onvoldoende opgevangen kan worden met de inkomsten uit de vaste vergoeding per klant.

Opgave 3**Maximumscore 6**

9 □

te beoordelen onderdeel	noteer voor elk onderdeel 0, 1 of 2 punten: 0: (vrijwel) geheel fout 2: (vrijwel) geheel goed 1: bij twijfel
<i>Indien gekozen voor een betoog voor extra aflossen:</i>	
a Het aflossen is correct in relatie gebracht met een lagere schuldenlast in de toekomst. Te denken valt aan lagere rentelasten die leiden tot een grotere financiële ruimte voor toekomstig overheidsbeleid, waardoor extra uitgaven ten gevolge van de toenemende vergrijzing (kenmerk 5) gedaan kunnen worden.	
b Het aflossen is correct in relatie gebracht met de conjunctuurveranderingen. Te denken valt aan het opbouwen van een zekere 'buffer' voor de jaren dat de economische groei lager zal zijn (kenmerk 1).	
c Het aflossen van de staatsschuld is correct in relatie gebracht met de arbeidsmarkt. Te denken valt aan het afremmen van de groei van de bestedingen vanwege de krappe arbeidsmarkt (kenmerk 3).	
<i>Indien gekozen voor een betoog voor extra overheidsuitgaven:</i>	
d De relatie tussen overheidsuitgaven en de internationale concurrentiepositie is correct uitgewerkt. Te denken valt aan de noodzaak van uitgaven ter verbetering van de infrastructuur om de productiviteit te verhogen, hetgeen de verwachte daling van het economische groeitempo kan tegengaan (kenmerk 1).	
e De relatieve omvang van de staatsschuld is correct uitgewerkt. Te denken valt aan de invloed van de inflatie (kenmerk 2) / economische groei (kenmerk 1) op de relatieve omvang van de staatsschuld.	
f De relatie tussen overheidsuitgaven en de arbeidsmarkt is correct uitgewerkt. Te denken valt aan maatregelen ter verhoging van de arbeidsparticipatie van allochtonen, arbeidsongeschikten en ouderen (kenmerk 4).	
Indien het gebruikte aantal woorden te veel afwijkt van de eis en/of het betoog géén goed doorlopend verhaal is	-1

Opgave 4**Maximumscore 2**

10 □

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Een antwoord waaruit blijkt dat een stijging / daling van de kapitaalmarktrente het financieren van investeringen via leningen (op de kapitaalmarkt) duurder / goedkoper maakt.
- Een antwoord waaruit blijkt dat een stijging / daling van de kapitaalmarktrente het aantrekkelijker / minder aantrekkelijk kan maken om ingehouden winsten te reserveren of te beleggen in plaats van te gebruiken voor het financieren van investeringen.

Antwoorden	Deel- scores
Maximumscore 3	
11 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is: Een antwoord waaruit blijkt dat hogere belasting op de overige inkomens / op de arbeidsinkomens de consumptieve bestedingen minder / meer beperkt (vergelijking 1) dan dat het via een lager overheidstekort en de daaruit voortvloeiende renteverlaging (vergelijking 8) de investeringen stimuleert (vergelijking 9).	
Maximumscore 2	
12 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is:	
• Een antwoord waaruit blijkt dat in voorstel 1 het nationaal inkomen, en daarmee ook de overige inkomens (Y_2) die daar 30% van zijn, toeneemt, terwijl datzelfde nationaal inkomen en dus ook Y_2 bij voorstel 2 afneemt,	<u>1</u>
• terwijl anderzijds de renteverlaging die de particuliere investeringen stimuleert in beide voorstellen vrijwel even groot is	<u>1</u>
Maximumscore 2	
13 ☐ Uit het antwoord moet blijken	
• dat alleen voorstel 1 leidt tot een verhoging van het nationaal inkomen,	<u>1</u>
• terwijl beide voorstellen leiden tot het wegwerken van het tekort op de overheidsbegroting	<u>1</u>
Opgave 5	
Maximumscore 2	
14 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is: Een antwoord waaruit blijkt dat de lonen (meer) kunnen stijgen voor vacatures die lang open blijven staan, waardoor werklozen eerder geneigd zullen zijn zich te kwalificeren (en aan te bieden) voor dit soort banen.	
Maximumscore 2	
15 ☐ ja Een voorbeeld van een juiste verklaring is: Een verklaring die aangeeft dat uit tabel 3 blijkt dat het gemiddelde brutoloon van het eerste loondecil in de VS lager ligt dan in de andere landen, terwijl het gemiddelde brutoloon van het tiende loondecil in de VS hoger ligt dan in de andere landen.	
Maximumscore 2	
16 ☐ nee Uit de verklaring moet verder blijken dat een loonverhouding tiende/eerste loondecil van 1 impliceert dat er géén sprake is van (bruto) beloningsverschillen.	
Maximumscore 2	
17 ☐ Voorbeelden van een juiste berekening zijn:	
• $1,4 \times 1,72 = 2,4$ (afgerond)	
• (op basis van tabel 3 en figuur 2): $\frac{75 \times 4,5}{140} = 2,4$ (afgerond)	
Maximumscore 2	
18 ☐ • EU1	<u>1</u>
Voorbeeld van een verklaring is:	
• Een verklaring waaruit blijkt dat in dit land de loonkosten per eenheid product (gemiddeld) hoger zijn dan in andere landen waardoor de concurrentiepositie verslechtert, hetgeen een oorzaak kan zijn van de relatief hoge werkloosheid	<u>1</u>

Antwoorden	Deel-scores
------------	-------------

Opgave 6

Maximumscore 3

- 19 Een voorbeeld van een juiste berekening is:
- $-50P + 86 = 25P + 17 \rightarrow 75P = 69 \rightarrow P = 0,92$
 - $Q = 25 \times 0,92 + 17 = 40,$
 - dus de totale omzet bedraagt dan $0,92 \times 40$ miljard = 36,8 miljard (dollar)

2
1

Maximumscore 2

- 20 Een voorbeeld van een juiste berekening is:
- $-50P + 86 = 25P + 17 + 3 \rightarrow 75P = 66 \rightarrow P = 0,88$
 - de koers daalt dan met $\frac{0,04}{0,92} \times 100\% = 4,35\%$ (afgerond)

1
1

Maximumscore 2

- 21 groter
Uit de toelichting moet verder blijken dat bij een minder elastische vraag dezelfde aanbodtoename tot een minder sterke stijging van de marktafzet zou leiden en juist tot een sterke / scherpere daling van de evenwichtsprijs (koers).

Maximumscore 2

- 22 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat de toename van de investeringen van de VS in China ertoe kan leiden dat minder dollars door de VS worden aangeboden en dus ook minder euro's worden gevraagd op dit deel van de valutamarkt, hetgeen kan leiden tot een daling van de koers van de euro in dollars.

Opgave 7

Maximumscore 2

- 23 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
- Een antwoord waaruit blijkt dat door daling / stijging van het minimumloon arbeid goedkoper / duurder wordt t.o.v. kapitaal,
 - waardoor arbeid in mindere / grotere mate wordt vervangen door kapitaal zodat de werkgelegenheid toeneemt / afneemt

1
1

Maximumscore 3

- 24 Een voorbeeld van een juiste redenering is:
- Een lager minimumloon leidt tot lagere sociale uitkeringen (koppeling), pijl 4 +
 - lagere sociale uitkeringen leiden tot lagere sociale premies, pijl 5 +
 - lagere sociale premies leiden tot lagere bruto lonen, pijl 6 +, hetgeen de werkgelegenheid stimuleert

1
1
1

Maximumscore 2

- 25 een +
Een voorbeeld van een juiste verklaring is:
Een verklaring waaruit blijkt dat in de keynesiaanse opvatting een verlaging van het bruto minimumloon zou leiden tot een lager netto loon, hetgeen zou leiden tot een daling van de bestedingen en daarmee tot een daling van de werkgelegenheid.

Einde